

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Art. I. De Origine, Natrua & Varietate Religionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

TITVLVS XXXV.

De Statu Monachorum & Canonico-
rum Regularium.

Status seu vivendi rationes, quibus Fidelis alteri perpetuò & irrevocabiliter devincitur à S. Thoma 2. 2. q. 189. art. 1. in Ecclesia assignantur tres, Episcoporum, Religiosorum, Conjugatorum. Religiosorum, ad hanc Rubricam declarandum, Statum præcipuè constituunt Vota Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ: quæ propterea Religionis Substantialia dicuntur.

ARTICULUS I.

De Origine Natura & Varietate Religionum.

SUMMARIUM.

1. Religiosus Status, in Veteri salùm adumbratus,
2. In Nova Lege institutus est à Christo:
3. Ejusque Regula ab Ecclesia approbata.
4. Definitio Status Religiosi:
5. De cuius essentia sunt Castitatis, Paupertatis & Obedientiæ vota.
6. Sive ea Simplicia sive Solemnia sint.
7. Dummodo iis, cum sui traditione,
8. Et perpetuitate,
9. In vita Statu ab Ecclesia approbato editis,

10. Persona certæ Regule ac Prælati subijciatur:
11. Licet ab his aliquando eximatur.
12. Religiones quædam Contemplativæ vel Activæ tantum:
13. Aliæ ex utraque Mixtæ,
14. Et singulis illis perfectionem vicinam proficiunt.
15. Rursum aliæ Monachales vel Clericales:
16. Aliæ Mendicantes,
17. Et aliæ Militares vel Hospitalitæ dicuntur.

Religiosi Status institutio nequaquam novità, ut Hæreticorum ejus odio obsecutorum commentum aliquando fuit: sed jam in Veteri seu scripta Lege à Nazaræis, Elia, Elifæo & aliis nonnullis adumbrata: in Nova autem seu Gratia lege Apostolis coæva, & quoad substantiam profecta est ab ipso Servatore notiam: ad tria Concilia Christo Domino, ad tria Evangelica, quorum vota Statum illum præcipuè constituunt, homines invitante & exhortante, Si vis perfectus esse, vende omnia, quæ habes & da pauperibus, Matth. cap. 19. v. 21. Sicut Eunuchi, qui se ipsos castraverunt propter regnum cælorum: qui potest capere capiat, ibidem v. 12. Qui vult venire post me, abneget seipsum

me ipsam, Matth. cap. 16. v. 24. Quorum Consiliorum primò voluntariam Paupertatem: alterò Castitatem: postremò voluntatis suæ abnegationem sive Obedientiam clarè proposuit: & quæ ipse proposuit, magnà promptitudine & fervore amplexi sunt Apostoli; cùm ad Consilia illa sequenda exhortanti, omnium nomine respondens Petrus, *Ecce, inquit, nos reliquimus omnia, Domos, retia, uxores, ipsas etiam proprias voluntates, & secuti sumus te. Quid ergo erit nobis?* Matth. cap. 19. v. 27. Bellarminus Lib. 2. de Monachis cap. 4. & Pontius Lib. 7. de Matrim. cap. 2. § 3.

Cum tempore tamen, Fidelium secundum Evangelicam illa Consilia viventium fervore remittente, viri, quibus primævus & Apostolicus fervor adhuc inerat, à civitatibus & humanis cætibus discedentes incolere cæperunt solitudines & Monasteria, priorum liberalitate passim erecta: in quibus sub alicujus capitis seu Prælati jurisdictione & Regula, sive certis & ab Episcopis primùm, postea à sede Apostolica approbatis vivendi modis communem vitam agere cæperunt, & ad nostra usque tempora propagarunt, Laiman Lib. 4. tract. 5. cap. 2. n. 1. Unde

Status Religiosus, secundum Divinam institutionem & huic supervenientem ordinationem Ecclesiasticam acceptus, à Doctore illo cap. § n. 1. ad mentem D. Thomæ 2. 2. q. 186. art. 1. esse dicitur Fidelium ad Christianam Perfectionem tendentium, editis tribus Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ votis, stabilis & ab Ecclesia approbatus modus vivendi in communi: Juxta quam à cæteris DD. passim receptam definitionem ad Religiosum Status essentiam hodie requiruntur

Primò prædicta tria Vota: in quibus præcipuè ejus essentiam constituendi ratio fuit; quòd Status Religiosus vi suæ

institutionis sit Schola seu disciplina consequendæ Perfectionis Christianæ: hanc autem consequendi medium & ratio expeditior non sit, quàm observantia trium Evangelicorum Consiliorum; cum eorum professione perfectè renuntietur desiderii terrenis & accuratà observantiâ efficaciter removeantur præcipua impedimenta Divini amoris & Unionis hominis cum Deo, in qua Christiani hominis Perfectio consistit. Quod de Paupertate planum est ex verbis Christi, *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia &c.* Matth. cap. 19. v. 21. & perspicua ratione; quia ejus professione amputatur omnis sollicitudo circa divitias & bona terrena, quorum desiderii & cupiditate humana mens à Deo divinisque abstrahitur, turbatur animi pax & si quæ in rebus humanis esse potest, felicitas è medio tollitur. De Castitate disertè docuit Apostolus, cùm ait, *Qui sine uxore est, sollicitus est, quæ domini sunt, quomodo placeat Deo: qui cum uxore est, sollicitus est, quæ mundi sunt, quomodo placeat uxori, & drorsus est,* 1. Corinth. cap. 7. v. 32. ut soli Deo vacare libere non possit; cùm ab ejus amore rerumque caelestium prosecutione non tantùm carnalium delectationum voluptate & frequenti usu, sed uxori etiam ac liberis providendi quotidianâ sollicitudine plurimùm impediatur. De Obedientiâ; quòd, cùm hominis Perfectio ab ejus voluntate maximè pendeat, ne ista sui amore decepta ad sequiora facilè deflectat, in amore Dei cæterarumque virtutum & Perfectionis studio alienâ directione conservetur; quia *Obedientia Virtus est, quæ cæteras virtutes menti inserit, insertasque custodit,* ex sententia S. Gregorii M. Lib. 35. Moral. cap. 10.

Non defuerunt DD. qui ad Religiosum statum tria ejusmodi vota Solemnia requiri, existimarent. Sed malè; cùm

S s s s a

Simplicia

Simplicia sufficere, hodie omnino indubitatum sit ex *Constitutione* Gregorii XIII. quæ incipit *Ascendente*, edita 8. *Calend. Jun. 1584.* quæ nunquam satis laudatus hic summus Pontifex in Societate JESU non Professos duntaxat, Solemnibus ejusmodi votis obstrictos, sed Coadjutores etiam Formatos, & generaliter omnes, qui in ea post exactum probationis biennium, ejusmodi votis Simplicibus in superioribus manibus editis Societati se dedicant & actu tradunt, veros Religiosos esse, luculenter declaravit. Imò primis Ecclesiæ seculis Statum Religiosum non solemnibus: sed, ut modò, Simplicibus votis constituisse; & talia duntaxat ab ipsis SS. Basiliū, Benedicti & Augustini Monachis initiō edita fuisse, contendit & multis ostendit Pontius *cit. Lib. 7. de Matrim. cap. 22. n. 2. § 3.* Ratio, cur ea sufficiant, est; quia tria illa vota, sicut Solemnia sic etiam Simplicia emittens ad obsequium Dei perpetuò & irrevocabiliter se tradit Religioni: quæ traditione istius & Dei nomine à Prælo, ut solet, acceptatā, qui ea emisit, ad Christianam Perfectionem tendere non minus, quàm is, qui Solemnia edidit, obligatur, *c. Rursus 6. Qui clerici Evocent.* ut ab obligatione illa & Religione recedere non possit.

Neque, ad statum illum vota Solemnia exigi, evincit; quòd *c. Porrectum 13. de Regular. § c. Religiosi 21. §. fin. de Sent. excom. in 6.* & similibus textibus aliis Religiosos fieri, asseratur, Professione: & quòd Solemnia Statum perfectiorem & firmiorem constituunt, quàm Simplicia; quia imprimis, licet antiquiori Deeregalium Religiosi efficerentur solā Professione, modernò tamen Jure eos tales votis etiā Simplicibus in Religione approbata editis constitui, indubitatum est ex *cit. Constit. Gregoriana.* Deinde; quia post hanc publicatam *Professionis & Professi* nomini-

bus latius acceptis etiam ejusmodi votis Simplicia eaque emittentes venire, innuatum est *Tit. 31. n. 71.* & tradit Sanchez *Tom. 3. de Relig. lib. 6. cap. 8. n. 1.* Et demum; quia ex votorum Solemnitate proveniens major firmitas Religiosi Status perfectio accidentaliter duntaxat, non substantialis est; cum Religiosus Status sine ea confliterit præcis illis seculis & hodie consistat, Sanchez *Lib. 5. Moral. cap. 1. n. 2. § 3.* & Pontius *cit. n. 2.*

Secundò, ad Religiosum Statum ex parte fidelis tria illa vota emittentis exiguntur sui traditio, quæ ipse ad perpetuum Dei obsequium se Religioni adhibet ac dedicat; & ex parte Religiosi acceptatio, quæ illius nomine à Prælo vel ex istius commissione ab alio facta, ille statum mutat, & à seculo in fortunam familiam Dei, à libertate in spirituali servitute sive jus & potestatem Religionis perpetuò tranfit, *c. Porrectum 13. Suarez Tom. 3. cit. lib. 2. cap. 4. n. 5.* & Pontius *cit. Lib. 7. cap. 8. n. 1. § 3.* Quæ ex Obedientia voto siveque traditione & istius acceptatione orta Prælatorum in Religiosos potestas non Jurisdictionis & Clavium, sed tantum Dominatæ vel Domesticæ est; & perinde, ut ipsis in subditos sibi Religiosos, sic Abbatissis, Priorissis &c. competit in Moniales; cum et ipsius sibi subiectarum personarum regere: ea, quæ Instituto seu proprio Statui Religioso & disciplina Regulari conformia sunt, præcipere: inobedientes ac delinquentes corrigere, ac punire possint, ut *Lib. 1. Tit. 31. n. 100.* est explicatum.

Tertiò, ad eum exiguntur; ut quis ad tria illa Consilia Evangelica observanda votorum non solum ad tempus, sed perpetuò sive usque ad finem vitæ obligetur, & illam vivendi rationem libere dimittente nequeat: sicut Episcopus Ecclesiam &

conjugem coniu dimittere vel deserere vi Statūs sui non potest; quia ipsō Statūs nomine quaedam immutabilitas & perpetuitas denotatur, *citt. S. Thomas 9. 186. art. 6. & Sanchez n. 18.* Quare, licet Papa omnium, & quorundam Religiosorum vota ab istorum superioribus solvi sinat, iisque ligati à Statu suo absolvi queant, nulla tamen vera Religio est aut dari potest, quæ liberè deferri possit ab ipsis Religiosis, ut probè advertit Pellizarius *Mannual. Regular. Tract. 5. cap. 1. n. 17.*

9. Quartò; ut status seu vivendi modus à Sede Apostolica, tanquam vera Religio, sit approbatus, *c. fin. de Relig. dimib. S. c. Unio; eadem Rubr. in 6.* quibus textibus Religionum approbatio causis Majoribus, Sedi Apostolicæ reservatis, connumeratur, ut *ad Rubr. seq. n. 24.* statuetur.

10. Quintò; ut, qui Religiosa illa vota edit, vivat sub certa aliqua Regula seu Constitutionibus, & Prælati seu superioris jurisdictione & spirituali potestate ab eo, qui Religionem approbat, accepta vel derivata. Quæ potestas cum non solum Dominativa, sed Clavium sit, & in mulieres non cadat, Abbatibus duntaxat & similibus Prælati respectu Regularium sibi subjectorum, & saepe etiam respectu Monialium (vel istarum respectu Episcopis) competit; ut illis non solum præcipere, prohibere &c. sed etiam contumacibus censuras infligere, infidelitas respicientibus relaxare &c. queant, juxta dicta *Lib. 1. Tit. 31. à n. 94.*

11. Cui non obstat; quòd Religiosi aliquando promoveantur ad Parochias: imò ad Episcopatus, & ipsos etiam S. R. E. Cardinalatus assumantur; quia tales, licet quoad aliquos Paupertatis & Obedientiæ effectus eximantur, utriusque tamen, & Continentiæ votis adstricti manent. Ad Parochias etiam promo-

ti suæ Religionis habitum deferre, Regulam in iis, quæ cum munere & functionibus Parochialibus commode consistunt, observare &c. Parochiâ per renuntiationem vel privationem dimissa, ad Monasterium & Obedientiam redire tenentur. Episcopi etiam & Cardinales, licet tanquam personæ in Magisterio & supra Prælaturam suam Regularem constituta ab istius Obedientiæ & jugo Regulæ eximantur, tamen subjiuntur summo Pontifici, tanquam supremo & generali omnium Religionum Prælato, à quo ad Monasterium & pristinam Obedientiam reduci possunt. Imò casu, quò propter culpam non solum diœcesi, sed ipsâ etiam dignitate & Privilegiis Episcopalis & Eminentia illâ omnino privantur, redire tenentur, Henriquez *Lib. 10. cap. 32. n. 4.* & Laiman *cit. cap. 1. à n. 9.*

Quantumvis autem in hætenus declaratis Religiosi Statūs substantialibus Ordines omnes conveniant, accidentaliter tamen non modica eorum differentia & varietas est, istiusque causa sunt particulares & proprii singulorum fines ac media seu functiones atque exercitia, quibus ad Christianæ Charitatis perfectionem, finem omnibus communem, per votorum observantiam tendunt; hinc enim Religiones aliquæ vitæ Contemplativæ, aliæ Activæ vel ex utraque Mixtæ dicuntur: prout ex proprio suo Instituto principaliter vel soli Orationi lectionique spirituali & rerum Divinarum contemplationi vacant, ut qui SS. Basilii, Benedicti, Bernardi & Brunonis Regulas profitentur: vel, ut Militares & Hospitalarii, in proximum exercendis spiritualibus vel corporalibus Misericordiæ operibus occupantur, instar duarum sororum Mariæ & Marthæ, quarum ista necessarii Christo ministrandis, illa di-

vinis ejus eloquiis excipiendis intenta fuisse, perhibetur Lucae *cap. 10. à v. 38.* vel demum æque principaliter intentæ sunt utrisque, ut SS. Augustini, Dominici, Francisci, Societatis JESU, usque affines aliæ quædam Religiones. Ex quibus Religiosis familiis sicut, quæ Contemplationi vacant, simpliciter meliores & perfectiores sunt solam Activam tenentibus, juxta illud Christi, *Maria*, Contemplativam adumbrans, *optimam partem elegit*, Luc. *cap. cit. v. 42.* ita utraq; hæc seorsim accepta perfectiores sunt, quæ ex proprio suo Instituto Orationi rerumque Divinarum contemplationi simul & Misericordiæ operibus, præsertim per verbi Divini prædicationem & Sacramentorum administrationis incumbendo, utramque illâ vitam conjungunt, cum; quia Episcoporum omnium perfectissimæ, imò Apostolorum & ipsius Christi Servatoris nostri vitæ, quæ omnis Perfectionis idea & absolutissimum exemplar est, magis sunt conformes: tum verò; quia vi sui Instituti Deo simul & propter Deum proximo vacant, & ad Christianæ Charitatis perfectionem consequendam optimis mediis & exercitiis sunt instructæ, S. Bernardus *de Grad. Perfectæ vitæ*, S. Thomas *2. 2. q. 188. art. 2.* & Lessius *Lib. 2. de I. & I. cap. 41. n. 20.*

14. Præterea Religiones aliquæ sunt Monachales, aliæ Clericales, aliæ Mendicantes, & aliæ Militares aut Hospitalariæ. Quarum vi proprii Instituti Monachales sive Cœnobiticæ principaliter vitam Contemplativam & solitariam sectantur, *can. Monachus 4. & can. Si cupit 16. q. 1.* Clericales spiritualibus Ministeriis, cultûs Divini & animarum salutis procuracione occupantur, ad eaque ordinatione Ecclesiasticâ deputantur.

15. Mendicantes, vitam Contemplativam cum

Activam conjungentes, & bonorum immobilium possessionem vi Instituti sui excludentes, ex elemosynis & piorum largitionibus victum quarunt: cujusmodi Jure communi antiquo approbati Ordines sunt Prædicatorum, Minorum, Remitarum S. Augustini & Carmelitarum, *c. Unico, §. Sanè, de Relig. demit. in 6.* quibus accessit Societas JESU, *Constit. p. 6. cap. 2. n. 2. 4. & 5.* cujus Religionem, non solum ex Privilegio Apostolico, sed etiam ex vi Instituti sui, verè & proprie Mendicantem esse, speciali *Constitutio*, quæ incipit *Dum indefessis, 7. Julij 1571.* à Pio V. est declaratum. Ex quo inquam, *Instituti*; quia speciali indubi vel tolerantia Sedis Apostolicæ reatorum Ordinum quidam bonorum immobilium possessionem admittunt: imò illa quibusdamque, etiam Mendicantibus Ordinibus (exceptis duntaxat S. Francisci FF. Minoribus & Cappucinis) S. Synodi Trident. decretò permittitur est *Seff. 23. sess. 4. de Regular. Militares*, ut Equites S. Joannis Baptistæ, Melitenfes & B.M. Teutonici Christianæ Fidei & Ecclesiæ Catholicæ adversus barbaros aliosque ejus hostes defensionem præstant. Hospitalitatem in exercitium hospitalitatis, hoc est, peregrinorum receptionem & infirmorum curam præcipue sunt intentæ, S. Thomas *cit. q. 188. art. 2. & 3.* Suarez *Tom. 4. de Relig. Tract. 8. lib. 1. cap. 3.* & Pellicanus *cit. Tract. 1. cap. 3. à n. 10.* ubi alia Ordinum Instituta refert.

ARTICULUS II

De Voto Paupertatis,

SUMMARIUM.

18. *Votum hoc dominium vel liberum Usum bonorum fertur.*
19. *Novum*